

Grönt Näringsliv – Industri och drivmedel i synergi

Sammanfattning

BioDriv Öst ansöker om 14 procent av projektets bokförda kostnader, dock högst 2 485 783 kronor för projekt Grönt Näringsliv – Industri och drivmedel i synergi under perioden 2023-04-01 – 2026-07-31.

Samverkansprojekt mellan BioDriv Öst som projektägare, Region Örebro län, Länsstyrelsen i Södermanlands län, Länsstyrelsen i Västmanlands län, Region Sörmland.

2021 uppgick utsläppen av växthusgaser från inrikes transporter till en tredjedel av Sveriges totala utsläpp. Detsamma gäller industrisektorn. För att nå regionala och nationella energi- och klimatmål behöver omställningen i dessa sektorer accelereras. Projektet utgör ett viktigt stöd i arbetet med att minska utsläppen genom att tillhandahålla expertstöd och främja samverkan för små och medelstora företag (SMF) i Östra Mellansverige (ÖMS) samt Stockholms län. Projektet ska bidra till att accelerera näringslivets klimatomställning genom att öka förutsättningarna för, och användningen av, förnybara energislag och drivmedel. Projektet avser att skapa en beteendeförändring där mottagaren ser dessa som en konkurrenskraft nu och i framtiden. Projektet kommer att arbeta med en bredd av aktiviteter. Fokus ligger på att bistå SMF med operativt stöd samt genomföra kunskapshöjande insatser. Alla aktiviteter kommer på olika sätt möjliggöra en omställning till förnybar processenergi samt förnybara drivmedel med fokus på el, vätgas och biogas.

Skäl för det föreslagna beslutet

Projektet genomförs enligt den regionala utvecklingsstrategins prioriterade område Transporter och Infrastruktur och bidrar till att nå målet om minskad klimatpåverkan.

Nämnden för regional tillväxt har fattat beslut om inriktning för finansiering för det statliga anslaget 1:1 regionala tillväxtåtgärder (2021-04-07 §26). Projektet bedöms ligga i linje med den prioriterade inriktningen ”Projekt som främjar en utveckling av näringslivet som är långsiktig och hållbar”.

Projektet söker också medfinansiering från Program för Europeiska regionala utvecklingsfonden för Östra Mellansverige 2021-2027, (ERUF).

Bakgrund

Industrier och fossila drivmedel står för majoriteten av utsläpp. År 2021 stod industrisektorn och fossila drivmedel för två tredjedelar av Sveriges totala utsläpp av växthusgaser. Bland annat visar en nyligen genomförd kartläggning att industriföretag i Östra Mellansverige använder runt 9 TWh fossil energi. Den kan ersättas med förnybar energi från smarta regionala energisystem. För att ställa om fossil energi och fossila drivmedel behövs en bredd av olika insatser och lösningar. I framtiden kommer nya tekniker och innovationer ha stor betydelse för omställningen. Men en stor samhällsomställning behöver ske nu, där alla tillgängliga förnybara energibärare används där de gör störst nytta.

Många kommuner och regioner har gjort investeringar i biogas då den kan vara en drivkraft i den regionala utvecklingen samt bidra i omställningen till en cirkulär och biobaserad ekonomi. En stor andel av biogasen används idag i kollektivtrafiken. Arbetet med en ökad elektrifiering av kollektivtrafiken ger därför en möjlighet till, samt ett behov av, nya marknader för den regionalproducerade biogasen. Nya marknader kan till exempel vara som drivmedel för tunga fordon och som energikälla i industrin. Speciellt bra passar biogasen i områden där möjligheten till elektrifiering är begränsad. Fördelen med en fortsatt och utökad regional biogasproduktion är att den också bidrar till samhällsnyttor som stärkt krisberedskap, hållbar och kostnadseffektiv avfallshantering samt regional tillgång till en flexibel energikälla.

Då industrin är en viktig del av den svenska ekonomin är det avgörande, såväl regionalt som nationellt, att ligga i framkant i omställningen. En del av omställningen är att övergå till mer närproducerad förnybar energi och förnybara drivmedel. Det bidrar till att industrin blir mindre sårbar för yttre störningar samt ger svenska företag en fördelaktig position i morgondagens cirkulära och biobaserade ekonomi. Synergierna mellan energi och drivmedel är många. Utöver den energi som går in i industriprocesser hanterar tillverkningsindustrier tonvis med varor som fraktas till och från industrin med bland annat lastbilar. Genom ett samlat grepp kring omställningen av industriprocesser och det drivmedel som används i tunga fordon rent generellt samt i varuhanteringen till industrier uppstår synergieffekter som kan accelerera omställningstakten och öka kostnadseffektiviteten i företagen. Energislag som el, vätgas och biogas kan produceras mer regionalt och har dessutom många synergieffekter sinsemellan och kan bana väg

Tjänsteställe, handläggare
Projektstöd, Mirela Redzic

Projektforum
2023-03-06

Projektbeskrivning
Dnr: 23RS783

för varandra i olika tidsperspektiv. Det är även kring dessa energibärare som behovet av ökad kunskap är som allra störst.

BioDriv Öst många års erfarenhet av att stötta organisationer med drivmedelsomställningen i tunga fordon och bidra med expertkunskap inom området, exempelvis i nuvarande projekt som Fossilfritt 2030 (målgrupp offentlig sektor) samt Transportutmaningen (målgrupp näringslivsaktörer transportsektorn). Många offentliga aktörer har även uttalat ett behov av att säkerställa en utveckling av biogasen som drivmedel och som energi inom industrin. Under 2021 genomförde därför Region Örebro län och BioDriv Öst flera workshops med regionala aktörer för att identifiera efterfrågade projektaktiviteter. En behovsanalys i form av en intervjustudie genomfördes också under 2022 med tillverkningsindustrier i Östra Mellansverige. Samtliga dessa insatser kommer att vara en språngbräda för aktiviteter inom detta projekt. En nyckelfaktor i genomförande och optimering av omställningen är ökad tillgång till expertstöd för de regionala aktörer som kan ställa om till el, biogas och vätgas. Omställningen bör ske på ett kostnadseffektivt sätt som bidrar till minskade utsläpp på såväl kort som lång sikt vilket också är syftet med projektet.

De primära målgrupperna för projektets insatser är små och medelstora företag med följande inriktning: Tillverkningsindustrier med behov av högvärdig värme, företag som inhandlar tjänster som inbegriper användning av primärt tunga fordon samt företag som bedriver yrkesmässig verksamhet med primärt tunga fordon. Sekundär målgrupp är offentliga organisationer .

Övergripande mål

Projektets övergripande mål är att bidra till att accelerera näringslivets klimatomställning genom att öka förutsättningarna för, samt användningen av, förnybara energislag och drivmedel som bidrar till en utveckling av smarta regionala energisystem.

På sikt kan projektet bidra till ett östra Mellansverige i framkant i att både utveckla smarta regionala energisystem och använda förnybar(a) energi och drivmedel. Detta gör industrin mindre sårbara för yttre störningar och ger företag konkurrensfördelar i morgondagens cirkulära och biobaserade ekonomi.

Projekt mål

Projektets mål är öka kunskapen om förnybara energibärare som el, vätgas och biogas samt öka den regionala användningen av hållbara energilösningar inom tillverkningsindustri och i tunga fordon i östra Mellansverige.

Delmål och aktiviteter,

- Öka målgruppens kunskap om omställning till el, biogas och grön vätgas
- Bidra till att industriaktörer ställer om sin processenergi, primärt till biogas,
- Bidra till att transportaktörer ställer om sina fordon till el, biogas och grön vätgas.

Omställning av processenergi hos tillverkningsindustrin – Arbetspaketet kommer bidra till ett förväntat resultat att SMF inom tillverkningsindustrin har ställt om, eller har planer på att ställa om, sin processenergi till förnybar energi (främst biogas) samt att industriaktörer har ökat sin kunskap om att ställa om till biogas, el eller grön vätgas.

- Operativt expertstöd för omställning av processenergi – stödet består av att erbjuda rådgivning, grundläggande kunskap och allmänna råd, utgår från befintlig kartläggning/intervjustudie
- Utbyggnad av infrastruktur – undersöka och verka för utbyggnad av tank- och laddinfrastruktur för förnybara drivmedel
- Kunskapspridning om möjligheter för omställning av processenergi och drivmedel hos tillverkningsindustrin.

Omställning hos aktörer med stor förbrukning av drivmedel - Arbetspaketet kommer bidra till ett förväntat resultat att SMF som äger eller upphandlar tjänster med tunga fordon har ställt om, alternativt kommer ställa om, till en ökad användning av fordon som drivs av förnybara drivmedel samt att samma målgrupp har ökat sin kunskap om användning av biogas, el, vätgas som drivmedel

- Kunskapspridning – gruppaktiviteter, seminarier och nätverkande öka kunskap och sprida goda exempel. Öka kunskapsnivån kring förnybara drivmedel för tunga fordon
- Operativt expertstöd – för näringsidkare inom åkerisektorn samt köpare av deras tjänster. Stödet innefattar strategier, kostnadsberäkningar upphandlingsvägledning
- Utbyggnad av infrastruktur - Kunskapshöjande rådgivning kring drivmedelsmarknadens funktioner samt skapa dialog mellan näringsliv och

Tjänsteställe, handläggare
Projektstöd, Mirela Redzic

Projektforum
2023-03-06

Projektbeskrivning
Dnr: 23RS783

tillståndsprövare. För att underlätta utbyggnaden av nödvändig infrastruktur inom biogas, el, vätgas.

Omvärldsbevakning och omvärldsanalys syftar till att bidra till förbättrade förutsättningar för att utveckla smarta och hållbara regionala energisystem som bidrar till en ökad användning av el, vätgas och biogas. Omställningen till förnybara energikällor och drivmedel är områden med snabb teknik- och policyutveckling, både på nationell, europeiska och global nivå. För att kunna ge bästa möjliga stöd och rådgivning är det av stor vikt att dessa frågor löpande bevakas.

- Omvärldsbevakning och omvärldsanalys
- Framtagande av scenarioanalyser
- Kunskapsspridning

Indikatorer

Företag som får icke-ekonomisk stöd : 50 företag (verka för en jämn fördelning av indikatorerna per län)

SMF som utvecklar produkter, processer och affärsmodeller: 10

Ingående kommuner

Samtliga kommuner i länen i Östra Mellansverige (Södermanland, Västmanland, Örebro, Uppsala, Östergötland) och Stockholms län

Regional samverkan

Projektet är ett storregionalt samverkansprojekt och till följd av att Tillväxtverket öppnat upp större möjligheter och flexibilitet för att genomföra insatser utanför programområdet har projektidén även förankrats i Stockholms län vilket medför att Region Stockholm valt att finansiera projektets genomförande. Detta innebär att insatserna i projektet dessutom kommer att genomföras i Stockholms län. Utöver att bidra till utökade och förbättrad länsövergripande samverkan mellan Stockholms län och angränsande län i östra Mellansverige så förväntas det även bidra till att underlätta för målgruppen vars geografiska verksamhetsområde ofta utgörs av ett eller flera län i Östra Mellansverige samt Stockholm län.

Samverkan kommer att ske med systerprojekten Fossilfritt 2030-Drivmedelsomställning i Östra Mellansverige och Fossilfritt 2030-Drivmedelsomställning i Stockholms län. Till exempel genom gemensamma

Tjänsteställe, handläggare
Projektstöd, Mirela Redzic

Projektforum
2023-03-06

Projektbeskrivning
Dnr: 23RS783

konferenser/seminarier vilket ger växelverkan samt att på olika sätt föra samman respektive projekts primära målgrupper vilket kan bidra till stora synergieffekter.

Projektet kommer samverka nära med flera nationella och regionala aktörer och nätverk inom och utanför programområdet i syfte att bidra till utbyte och spridning av kunskap. Bland annat Sveriges Åkeriföretag, Mälardalsrådets godstransportråd och Uppsala klimatprotokolls fokusgrupp för hållbara godstransporter samt BRC vid Linköpings Universitet kopplat till storskalig omställning till biogas inom industrin. Projektet avser även samverka med andra initiativtagare inom projektområdet, som Electrification Hub och Cirkulär kraftsamling.

Perspektiv

Det råder stora skillnader vad gäller andelen män och kvinnor inom projektets primära målgrupp. Inom tillverkningsindustrin är en fjärdedel av de anställda kvinnor och inom åkerinäringen är endast runt en tiondel av de anställda kvinnorna. Båda sektorerna är präglade av gruppen män som norm vilket kan bidra till traditionella mönster och vanor vilka ofta kan vara svåra att utmana inom gruppen. Vad gäller åldersfördelning, bakgrund, funktionsvariationer och geografi finns det en stor bredd hos de som arbetar inom branscherna. På ledningsnivå är dock antagandet att det handlar om en relativt homogen målgrupp bestående av till största delen män, i medelålder med normativ svensk bakgrund och utan fysiska funktionsvariationer bosatta i eller utanför en större svensk stad.

Det finns dock tydliga likheter mellan jämställdhetsarbete, inkluderingsarbete och omställningsarbete. Forskning visar att aktörer i traditionella miljöer som väljer att utmana en vana eller ett mönster ofta identifierar fler strukturer som då enklare går att förändra eller helt ta bort. Företag med en progressiv miljöprofil är ofta mer jämställda mellan kvinnor och män och vice versa.

Uppdrag att förändra eller motivera handling åläggs ofta den enskilda individen och egna upppoffringar vilket sällan bidrar till långvarig förändring. Det krävs därför engagerade företagsledningar för att driva igenom förändring inom båda områdena. Hos de små och medelstora företag där engagemang och kunskap inte finns inom ledningen kommer detta stärkas upp utifrån genom expertis från projektet och bidra till mindre homogena grupper och ökad jämställdhet.

Tjänsteställe, handläggare
Projektstöd, Mirela Redzic

Projektforum
2023-03-06

Projektbeskrivning
Dnr: 23RS783

Projektparterna ser det som prioriterat att projektorganisationen löpande arbetar för en inkluderande kultur för likvärdiga möjligheter att påverka projektets inriktning och resultat. Respektive projektpart ska verka för att den interna projektorganisation bemannas med tjänstepersoner som bidrar till en jämn könsfördelning inom den totala projektorganisationen. Projektägaren kommer även att i enlighet med organisationens jämställdhetspolicy verka för att samtliga tjänstepersoner inom projektet ska ha lika möjligheter till inflytande i projektets genomförande. För att bidra till en intern kultur inom projektorganisationen kommer projektets interna organisation löpande att själva kritiskt granska hur väl projektets rutiner och hur det interna samtalsklimatet samt projektets beslutsfattande fungerar för både kvinnor och män.

Långsiktighet

Projektet kommer arbeta operativt med målgruppen för att påverka och bidra till att det genomförs praktiska förändringar i verksamheten. Vid projektslut förväntas därför målgruppen ha ökat sin användning av förnybara energislag och drivmedel. Detta förväntas bidra positivt till omställningen både vid och efter projektavslut.

Målgruppens investeringar i infrastruktur och teknik har en lång teknisk livslängd och kommer bidra till minskade utsläpp även efter 2030. Detsamma gäller den infrastruktur som kommer upprättas till följd av det ökade antalet lastbilar som drivs av biogas, vätgas eller på el. Delar av denna infrastruktur förväntas också vara publik och möjliggöra för fler företag och kommuninvånare att ställa om till fossilfria drivmedel.

Erfarenheterna och kunskapen från projektet kommer att finnas kvar inom målgruppen. Resultatet, lärdomar och kontakter som uppstår till följd av projektet kommer långsiktigt att förvaltas av projektägaren BioDriv Öst.

Den stödjande verksamheten kommer fortsättningsvis att drivas vidare av BioDriv Öst i projektform och med största sannolikhet finansieras med externa projektmedel. Ett gott exempel på kostnadseffektiva fortsättningsprojekt är det nyligen avslutade projektet Transportutmaningen. Kontakter, kunskaper och erfarenheter från detta projekt kommer att tas tillvaras i projektet Grönt Näringsliv och utgöra en naturlig fortsättning på verksamheten.

Uppföljning

Projektets arbete med utvärdering och lärande kommer att vara uppdelat i två delar. En som leds av BioDriv Öst och syftar till att löpande följa upp de aktiviteter som projektet

genomför. Uppföljningen innebär både mätmetoder mot projektets beslutade indikatorer samt att följa upp i vilken mån insatsen bidragit till CO2-reduktion. Arbetet innefattar även regelbundna avstämningar med liknande initiativ och projekt i storregionen och nationellt i syfte att sprida den kunskap och de metoder som tas fram inom projektet samt ta del av goda metoder från andra aktörer. Projektets arbete med inriktning på jämställdhet, lika möjligheter och icke-diskriminering kommer att utvärderas under projektets gång och redovisas i samband med lägesrapportering. Inkluderar könsuppdelad statistik från personer som deltar på de aktiviteter som projektet genomför.

Den andra delen av utvärderingen och lärande kommer att genomföras av en externt upphandlad utvärderare. Den externa utvärderaren ska säkerställa att genomförda insatser håller en hög relevans i relation till projektbeslutet och att projekten uppnår planerade resultat och effekter i den grad som förväntas samt att projektets stöd och rådgivning förväntas ha bärkraftighet över tid.

Resultatspridning

Projektägaren kommer att bemanna projektet med en kommunikator som kommer leda arbetet med projektets kommunikation och informationsspridning och kunskapsspridning. I uppstarten av projektet kommer kommunikatören att ta fram en kommunikationsplan vilken sedan ska utgöra underlag för all kommunikation och informationsspridning från projektet.

För att nå ut med projektets resultat till målgruppen och till övriga intressenter kommer bland annat projektägarens befintliga nyhetsbrevstjänst, pressmeddelandetjänst och samt sociala medier som Facebook, Twitter och LinkedIn att användas.

Samtliga externa leveranser från projektet i form av rapporter, mallar och informationsmaterial kommer att finnas tillgängligt på projektägarens hemsida www.biodrivost.se. Även projektparternas hemsidor och kommunikationskanaler kan komma att användas för att informera om projektet och dess resultat.

Information om projektet och dess resultat kommer att spridas under lokala och storregionala träffar som anordnas av projektparterna. Detta innefattar dessutom att projektägaren kommer att genomföra en projektkonferens en gång per år. Om möjligt kommer konferensen att genomföras i samverkan med övriga projekten Fossilfritt 2030.

Tjänsteställe, handläggare
Projektstöd, Mirela Redzic

Projektforum
2023-03-06

Projektbeskrivning
Dnr: 23RS783

Projektorganisation

Samverkansprojekt mellan BioDriv Öst, Region Örebro län, Länsstyrelsen i Södermanlands län, Länsstyrelsen i Västmanlands län, Region Sörmland. BioDriv Öst är projektägare och kommer att ansvara för övergripande projektsamordning och projektledning samt en stor del av projektets genomförande.

Projektet kommer att bemannas med följande roller och kompetenser hos de olika samverkansparterna: projektledare, projektmedarbetare, länsprojektledare, administration och ekonomi, kommunikation.

Avstämningar och arbetsmöten kommer att ske regelbundet inom projektteamet samt med de aktörer som bidrar i projektet i form av medfinansiering i tid, dvs Örebro kommun samt Logistikia, Östergötlands logistikkluster.

Projektets styrgrupp kommer att bestå av projektägare samt representanter från övriga huvudfinansiärer och projektparter. Styrgruppen kommer att sammanträda minst två gånger per år och ansvar för att följa upp och besluta om projektets ramar och vid beslut om eventuella projektavsteg. Projektledaren hos BioDriv Öst sammankallar och är föredragande styrgruppens möten.

Avgränsning ordinarie verksamhet

Projektägaren BioDriv Östs organisation är idag till största del projektfinansierad och alla konkreta insatser med olika målgrupper och för mer operativ samverkan genomförs i form av projekt. Ordinarie verksamhet omfattar endast att driva ett nätverk för organisationens medlemmar, tillhandahålla hemsida och nyhetsbrev med viss omvärldsbevakning samt tillhandahålla visst expertstöd till organisationens medlemmar.

Genom projektet Grönt Näringsliv – Industri och Drivmedel i Synergi nås en bredare målgrupp där BioDriv Ost kan bidra med expertkompetens och därmed stötta betydligt fler aktörer i omställningen till fossilfrihet än vad som skulle vara möjligt genom den ordinarie verksamheten.

Vad gäller ekonomi och redovisning för projekt har BioDriv Öst tydliga interna rutiner för att hålla isar tidredovisning och ekonomi på separata projektkoder där kostnader och intäkter för vardera projektet särredovisas. Måluppfyllnad, i form av klimatnytta, följs

Tjänsteställe, handläggare
Projektstöd, Mirela Redzic

Projektforum
2023-03-06

Projektbeskrivning
Dnr: 23RS783

upp och verifieras så den inte dubbelräknas eller dubbelrapporteras inom fler projekt eller i ordinarie verksamhet.

Kostnads- och finansieringsbudget

Bokförda kostnader	2023	2024	2025	2026	Totalt
Egen personal inkl. lönebikostnader	3 170 711	3 875 314	3 875 313	2 466 108	13 387 446
Schablon 40 % Personalintensivt	1 154 301	1 410 813	1 410 812	897 790	4 873 716
Summa bokförda kostnader	4 325 012	5 286 127	5 286 125	3 363 898	18 261 162

Finansiär	2023	2024	2025	2026	Totalt
Offentlig finansiär					
Region Örebro län 1:1	564 292	732 000	732 000	457 491	2 485 783
ERUF	1 222 357	2 015 764	2 015 762	2 378 044	7 631 927
Region Sörmland 1:1	300 000	300 000	300 000	0	900 000
Region Sörmland övriga medel	263 367	263 367	263 367	0	1 053 467
Region Västmanland 1:1	400 000	400 000	400 000	0	1 200 000
Region Uppsala 1:1	480 000	480 000	480 000	0	1 440 000
Region Östergötland 1:1	400 000	400 000	400 000	0	1 200 000
Region Stockholm 1:1	330 000	330 000	330 000	0	990 000
Länsstyrelsen i Södermanland	74 307	74 307	74 307	74 307	297 226
Länsstyrelsen i Västmanland	55 689	55 689	55 689	55 689	222 755
Privat finansiär					
BioDriv Öst	135 000	135 000	135 000	135 000	540 000
VafabMiljö	100 000	100 000	100 000	0	300 000
Summa finansiering	4 325 012	5 286 127	5 286 125	3 363 898	18 261 162

Direktfinansierade kostnader (in natura)	2023	2024	2025	2026	Totalt
Örebro kommun	158 283	158 283	158 283	158 283	633 132
Logistika (Clean Tech Östergötland)	46 013	46 013	46 013	46 013	184 050
Summa direktfinansierade kostnader	204 296	204 296	204 296	204 296	817 182

Beslut om medfinansiering från ERUF kommer att hanteras på strukturfonds-partnerskapets möte den 24/3 2023.